

Tekst: Lucas 4: 1-13

Lieve mensen, gemeente van Christus,

We doen nog even een kleine enquête. Wie van u heeft thuis één of meerdere tegeltjes met tekst aan de wand? Wie van u heeft er een met daarop de tekst: *Van het concert des levens krijgt niemand een program.*

Op de vraag wat die spreuk eigenlijk betekent, schrijft iemand op internet: 'Dat betekent, dat niemand van te voren weet wat voor leven hem staat te wachten. Een soort verrassingsconcert zullen we maar zeggen. Met drama, tragedie en komedie.'

Van het concert des levens krijgt niemand een program.

Heel wat mensen kunnen die tekst be-amen. 'Dat ik getrouwd ben met ... je verzint het niet.' Ja, ik bedoel mezelf, en heb het misschien ook over u....

Maar het gaat ook over wat je als mens moet meemaken, moet doorstaan..., aan pijn en verdriet. Het is soms maar goed dat je het van te voren niet allemaal weet ... Iemand haalde nog een andere overbekende tegeltjestekst aan, dat van 'Ieder huisje heeft zijn kruisje'. Ook dat kunnen veel mensen vroeg of laat in hun leven beamen.

Ik heb hem gekocht. Prachtig Makkumer aardewerk van de doopsgezinde familie Tigchelaar. Ik zou het ophangen. Maar ik kom er niet toe. Het bord is morgen te koop. Iets in deze wandspreuk roept weerstand in me op. Want als er geen program is, dan is alles willekeurig en lot. Dan is alles louter toeval, Gaan we als een jo-jo heen en weer tussen hoogte- en dieptepunten. Is er achter alle schijnbare toeval, niet een programma en een programmeur van ons leven?

Aan de oppervlakte, van buiten, is er inderdaad geen program. Maar een laag dieper, van binnen? Vanmorgen neem ik u mee naar dat verborgen program van het concert des levens.

Dat program is gegrond in mysterie. Maar het is onder woorden gebracht. Het is doorverteld van vader op

zoon, van moeder op dochter. Het begint met ballingschap. Met vast zitten en dan het geloof dat er een uitweg is, en nieuw begin. Waar wij het niet meer zien, komt uit dat levensmysterie, die bron van geloof dat het anders kan, een geestkracht vrij waardoor het anders gaat. Dat program is het pad van bevrijding dat Israël met vallen en opstaan bewandelt. Het is trouw aan de God en minstens zo vaak ontrouw. En telkens kijkt God het door de vingers en begint opnieuw,

Jezus leest en leeft dat program. En als hij in de Jordaan – symbool van afsterven van het oude en opengaan van het nieuwe leven - ondergedompeld en gedoopt wordt, komt de Geest van dat program over hem. Als hij uit het water komt, ontvangt hij de Heilige Geest. God geeft Jezus, en in Jezus ons, het zegel van de Heilige Geest. En zegt: "Mens, jij bent mijn geliefde kind. Je bent in wezen goed, gaaf, mooi. Geloof je dat? Beloof je dat niet te vergeten? Wil je dat bewaren en behouden, in alles wat je meemaakt?"

Vroeger leerden we in de kerk dat we in zonde ontvangen en geboren werden. Erfzonde heette dat. Van bisschop Tutu leerde ik, dat we als mens van geboorte af aan in de kern goed zijn. Wat we van onszelf vinden, wat anderen zeggen, of over ons oordelen. We zijn in Gods oog goed en voor het goede leven bestemd zijn. Dat is het program, maar niet het

enige. Er is een ander program, dat van het kwaad, het boze, ook de duivel genoemd. Die verdraagt dat goede niet, die wil het goede kapot maken. En dat is zeer gevaarlijk. Kunnen we die boze kracht weerstaan? Dat is telkens de vraag. Kinderen die misbruikt worden, door priesters of ooms, zijn weerloos. Yezidi meisjes en moeders in voormalige IS-enclaves zijn kansloos gebleken. De vluchteling Ali Mohammed al Showaikh (27) is ons land uitgezet door de strenge IND, een kindje van 3 of 4 achterlatend, naar het dictatoriale Bachrein, is gemarteld en tot levenslang veroordeeld. Hij werd niet geloofd, fijngevoelig luisteren en vertrouwen werd overheerst door onwil, achterdocht en onverschilligheid van ons Nederlandse systeem.

Ja, het kwaad laat zich niet licht overschatten. En juist vanwege die kracht van het kwaad en het verlangen om niet aan de goden van het kwade overgeleverd te zijn, is er een program dat ons laat zien dat we het kwaad kunnen weerstaan.

En Jezus is in dit program onze voorganger... In hem legt Gods Geest het program van geloof, hoop en liefde. Jezus wordt de woestijn ingevoerd in die Geest. Als we hier te snel lezen, dan missen we iets heel belangrijks. Jezus gaat, staat er, in die geest, dat is de geest van het Heilige. "Hij heeft de Geest niet, maar de geest heeft hem." Jezus laat zich leiden en wordt

geleid door de heilige geest. In die staat wordt Hij op de proef gesteld. Alsof hij examen moet doen. Ben jij wel bestand, waar het zo vaak misgaat, al vanaf den beginne van onze soort? Lucas steekt hier een oud verhaal in een nieuw jasje, dat van Adam en Eva, die huisbezoek van de slang krijgen in hun paradijsje. Paradijs komt van het Perzische woord 'pardes' en betekent geluk. Als een bonte-knaagkever dringt de slang, zinnebeeld van de duivel, dat huisje van geluk binnen. 'Weet je wel dat God jullie een programma van het leven heeft gegeven, maar dat dit niet klopt? Weet je wel dat er meer in zit, dat je beter, rijker en mooier af kunt zijn als...' 'Jullie zijn mens en de Heer is God. Jullie zijn meer, jullie zijn zelf God.' En ze nemen een hap van die verleidelijke gedachte en staan buiten het huisje en het tuintje van geluk. Het tuintje wordt een woestijn of wildernis.

De woestijn staat in de bijbel voor wildernis. Het woord voor woestijn in de Bijbel is een heel centraal woord. Het gaat niet over zand of opgedroogd-land, maar betekent wat 'vanuit het spreken' in de wereld komt. En de ontdekking van Israël is, dat dit spreken eigenlijk altijd weer twee kanten op kan, ten goede en ten kwade. Daarom heet de boom in de hof van geluk naast levensboom de boom van kennis van goed en kwaad.

Telkens weer gaat het om deze ene vraag: Dient ons spreken het goede of het kwade? Dat is steeds de kwestie en daarvan weet ons hart. Maar ons hart kan vet zijn. Vastentijd en veertigdagentijd wil ons hart ontvetten, zodat het weer zuiver klopt van het goede.

Jezus weerstaat de verleider met teksten die als wandtegels niet misstaan:

Niet van brood alleen zal de mens leven.

Voor de Heer je God zul je in aanbidding neerknielen, en Hem alleen dienen.

Je zult de Heer je God niet op de proef stellen.

De duivel laat Jezus met rust, voorlopig. Want de duivel heeft geduld en weet: Mijn tijd komt nog.

Jezus heeft het karwei geklaard dat ieder mens moet klaren. Hij heeft grootheidswaan beteugeld, zijn verlangen naar lustbevrediging en macht achter zich gelaten om de wereld in te gaan in de kracht van de Geest.